

МѢСЕЧНО ИЛЮСТРИРАНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

Год. IX.

Брой 7.

Положението въ Китай.

Прѣзъ послѣднитѣ два мѣсеца Пекинъ, столицата на Китай, както и прилежащитѣ области сж въ пълна анархия. Китайскитѣ въстаници, така нарѣченитѣ *Боксери**, подстрекавани тайно отъ Китайското правителство, сж вече извършили ужасни звѣрства надъ беззащитни Китайци християни и сж убили и нѣколко мисионери. Градътъ Тиенцинъ, който тѣ държаха нѣколко деня обсаденъ, едва наскоро е билъ освободенъ. Девизата на въстаницитѣ е „смъртъ на чужденцитѣ“ и голѣмото болшинство Китайци ги считатъ за велики патриоти и тайно имъ съчувствуватъ. Този фактъ още повече забърква работитѣ. Послѣднитѣ депеши извѣстятъ, че и Китайската императорица издала заповѣдъ да се изстребятъ чужденцитѣ отъ Китай. Види се че въстанието се е приготвяло отъ нѣколко врѣме, защото издаваниятъ въ Пекинъгъ Английски вѣстникъ North China News въ броя си отъ Май 16 (н. с.) прѣдупрѣждавалъ чужденцитѣ като извѣстятъ, че въстаницитѣ разполагали съ една войска отъ 70,000, която била раздѣлена на три части и щѣла да бѣде поставена подъ началството респективно на

империата най-влиятелни Китайски принцове, Лингъ, Туанъ и Кани. Наскоро прѣди избухването на въстанието Китайскиятъ цензоръ Вонгъ билъ приетъ на ауденция отъ Императорицата, която го попитала какво мисли за *боксеритѣ*. Вонгъ ги похвалилъ и казалъ, че цѣльта имъ била да защищаватъ династията до край. Императорицата изказала съжалението си, за дѣто *боксеритѣ* нѣмали добри водители и се страхувала да не би да избухне въстанието прѣди да се направятъ всичкитѣ потребни приготовления и по този начинъ да се даде случай на чужденцитѣ да го потушатъ. На другия день Вонгъ билъ назначенъ градски префектъ въ Пекинъгъ. Ако горнето съобщение е истина, то показва че Китайската Императорица е вдъхновителка на въстанието, за потушението на което Европейскитѣ Сили трѣбва да зематъ бързи и енергически мѣрки. Полученитѣ до сега извѣстия показватъ че великитѣ Сили дѣйствуватъ задружно и съгласно съ тази цѣль. Тѣхната флота е вече прѣвзела приморския Китайски градъ Таку. Съобщенията съ Пекинъгъ сж обаче прѣкъснати и не може да се узнае положително що става въ онзи градъ. Въ всѣкий случай положението е критическо и великитѣ Европейски сили трѣбва да дѣйствуватъ бързо и енергично.

*) Тази дума е Английска. Това име сж дали Англичанитѣ на Китайскитѣ въстаници, защото като членове на тайно дружество тѣзи въстаници се обучаватъ въ разни гимнастически игри и побойща. Думата *боксеръ* на английски значи плѣсница.

Какво ще стане въ пространната *Небесна Империя* на Сръдня Азия, никой не може да прѣдвиди. Ние знаемъ, обаче, че колелото

на човѣческия прогресъ не върви назадъ, и че е настанало време не да се разпокъса и разграби Китайската Империя отъ Великитѣ Европейски Сили, както мислятъ нѣкои, но да се тури край на досегашната отживѣла и гнила Китайска администрация, като се повѣри управлението въ рѣцѣтъ на вѣщи, прогресивни и добродѣтелни хора, които да почнатъ веднага да прѣчистватъ Августовитѣ обори на Китайското управление и да въвеждатъ постепенно пай-потрѣбнитѣ реформи. Китайцитѣ сж крайно консервативни и заради това трѣбва промѣненіята да ставатъ постепенно. Трѣбва да се събори гнилата Китайска бюрократия, да се отнеме властѣта отъ мандаринитѣ, които управляватъ деспотически и се разполагатъ безконтролно съ доходитѣ на областитѣ, които тѣ владѣятъ почти като свои имѣния. На всички тѣзи и на други закоравѣли отъ вѣкове злоупотрѣбления трѣбва веднѣжъ за винаги да се тури край. Когато пространната Китайска Империя почне да се радва на благословенията на добро, справедливо и прогресивно управление, тя ще може да обуздае завоевателнитѣ наклонности на Европейскитѣ Сили. Богъ да даде да се въдвори скоро мирътъ и тишината въ Китай.

„Боксеритѣ“ въ Китай.

Докторъ Х. Х. Лаури, мисонеринъ въ Китай и делегатъ на послѣдната Генерална Конференция, държана въ гр. Шикаго прѣзъ миналий м. Май, дава слѣдния отчетъ за „Боксеритѣ“ въ Китай. Ние го заемаме отъ *Christian Advocate*, „главния органъ на Метод. Епископ. Черква въ Америка:

Боксеритѣ сж едно отъ многото тайни, полуполитически общества, що сж измѣчвали Китай прѣзъ нѣколко родове. Императорското правителство е издавало укази противъ тѣхъ, турени въ дѣйствиє съ строги способи. Прѣзъ послѣднитѣ години тѣ сж употрѣбвали влиянието си противъ чужденцитѣ и тѣхната агресивна (настъпателна) политика, намѣсто протѣвъ управляющата династия, пѣщо което е накарало Китайското правителство да се докарва по-снисходително къмъ тѣхъ. Въ сегашнитѣ мѣтежи то (правителството) дава такъво мълчаливо одобрение, което е равностойно съ явно насърчение на „Боксеритѣ“.

Настоящитѣ смутове почнаха съ така нарѣчено „Общество на Голѣмия Ножъ“ въ провинцията Шан-

тунгъ. но това общество въ сжщностъ се е присъединило съ „Боксеритѣ“. Успѣхътъ въ плячкосване и разграбване, въ свръзка съ споразумението, че чиновницитѣ пѣма да се опитатъ сериозно да възпратъ отчаятелнитѣ имъ дѣла, е въвело въ дружествената имъ организация голѣмо число отъ най-разваленитѣ и най-беззакопнитѣ хора въ Китай. Тѣ сж крайни фанатици, и се стараятъ да вгълнятъ на своитѣ членове и на други хора, че нито огнестрѣлни оржия нито саби не могатъ да ги повредятъ. Тѣхното обучение състои отъ тайнствени обряди и четения, които тѣ вѣрватъ, че ги правятъ свободни отъ физическа опасностъ. Тѣй напълно сж много отъ Китайскитѣ войници убѣдени въ това притезание, щото се боятъ да стрѣлятъ на „Боксеритѣ“. „Боксеритѣ“ сжщо притезаватъ, че иматъ невидими духовни помощници, които сж биели съ саби, копия и други смъртелни оржия противъ неприятелитѣ имъ.

Бунтътъ на „Боксеритѣ“ почна прѣди повече отъ една година. Тѣхното съпротивление отначало било отправено противъ Католицитѣ, и чувствата имъ се усилили отъ дѣйствиата на Германцитѣ въ Шантунгъ. Като се увеличиха случаетѣ, и агитаторитѣ узнаха, че чиновницитѣ не имъ искатъ точна смѣтка за постѣпкитѣ имъ, то Протестанти и Католици станаха прѣдмети на тѣхнитѣ нападения. Туземнитѣ християни ги улавяха, и държахъ догдѣ ги откупятъ, кѣщитѣ, имуществата и черквитѣ имъ събареха и съсипваха, челядитѣ изпѣждаха изъ домоветѣ имъ и мнозина умъртвяваха. Сготили християни изгубиха всичко и избѣгаха въ домоветѣ на мисонеритѣ въ вѣтрѣшността, гдѣто ги поддържаха цѣли мѣсеци.

Войници, изпратени въ окржитѣ за да потушатъ смутоветѣ, било отъ съчувствие съ „Боксеритѣ“, или отъ суевѣрие и страхъ, нищо не сториха. Слѣдъ туй послѣдува убийството на Благогов. Г-нъ Бруксъ, което отвори очитѣ на чуждестраннитѣ посланници да схванатъ сериозността на положението. Шантунгскитѣ губернаторъ, Ю. Хсень, биде повиканъ въ Пекинъ, и Генералъ Юанъ Хсикай биде изпратенъ да земе неговото мѣсто. Той заведе съ себе си крѣпка военна сила отъ Тиенципъ за да потуши възстанието на „Боксеритѣ“ и да възстанови реда. Ю. Хсень, който поради своето съчувствие съ тѣзи тайни секти и нежеланието му да употрѣби сила за да ги потуши, бѣше до голѣма степенъ отговоренъ за убийството на Г-на Бруксъ и за всичкитѣ смърти и гонения, що бѣха станали, дойде въ Пекинъ, и биде приетъ нѣколко пѣти на ауденция отъ Императорицата, която го награди съ такава декорация, що се дава на чиновници за гражданска заслуга, и по послѣ го назначи губернаторъ въ Шанси.

Генералъ Юанъ почна дѣятелно да упражнява силата си за потушението на беззаконниците въ своя окръгъ; но скоро биде прѣдупрѣденъ чрѣзъ инструкции отъ Императорицата въ Пекинъ да не се показва много ревнителъ въ тази работа.

Бавностъ и равнодушие отъ страна на правителствени чиновици, ведно съ собственитѣ имъ успѣхи, осмѣлиха „Боксеритѣ“, и рекрутиране и военно учение явно се вършѣха въ стотини села съ явната цѣль за изпъждане на всички чужденци изъ империята и изкоренение на християнството. Китайското правителство е било нееднократно прѣдупрѣждавано за опасността и за сериознитѣ послѣдствия, които навѣрно би послѣдвали продължаващото на тѣзи гонения и убийства, и е било настоятелно умолявано да земе дѣятелни мѣрки за уназване живота и имота защищавани съ договорни права; но избѣгливи и нищо не значущи укази и обѣщания бѣха всячко, що може да се добие, догдѣ най-послѣ настана криза, която изисква съвмѣстната намѣса на чуждестраннитѣ Сили.

Че Китайското правителство е неспособно да потуши „Боксеритѣ“ не е за вѣрване. Извѣстно е, че най-високитѣ чиновици на империята, прамитѣ и отговорни съвѣтници на Императорицата вдовица сж крайно ожесточени въ своитѣ чувства противъ чужденцитѣ, и очевидно е, че тѣ искатъ „Боксеритѣ“ да се опитатъ да изнѣдятъ чужденцитѣ изъ империята, и въ случай на несполука тѣ би могли да избѣгнатъ всѣка лична отговорностъ, като заявятъ, че работата била извършена отъ организиранъ бунтъ, що тѣ не могли веднага да потушатъ. Безъ подучаването, ако не и дѣйствителната поддръжка на Китайскитѣ чиновици това движение никога не би могло да достигне до сегашнитѣ си размѣри.

Д-ръ Лаури мисли че „результатътъ“ трѣбва неизбѣжно да бѣде врѣменното спиране на агресивната мисионерска работа въ сѣвернитѣ провинции на Китай, но не трѣбва да заключаваме отъ това, че народнитѣ маси, между които работимъ, сж праждебни. Настоящото състояние на работитѣ не може да трае дълго врѣме и окончателното разрѣшение ще прѣдвиди по-широко отворени врата за християнскитѣ работници отколкото е имало до сега.“

Ето що казва и И. Т. Хедландъ, професоръ въ Пекингския Университетъ въ края на една своя статия върху „Сегашното Положение на Китай“: —

„Невъзможно е да се прѣдскаже какъвъ ще бѣде резултатътъ на всичко това. Не е

обаче толкозъ трудно да види човѣкъ, кое би било най-дѣбрѣ за Китай и за свѣта. Че тѣзи стари осемдесетъ годишни Китайци консерватори забавятъ прогреса на 400 милиона жители е ясно. Че тѣ причиняватъ безкрайна скръбъ на голѣма частъ отъ Китайското население е сжщо ясно, Че тѣ дѣйствуватъ за окончателното опропастяване на Китай е очевидно. Едно правителство има право да живѣе, само до когато право живѣе и дѣйствува не само за собственитѣ си най-добри интереси, но не и противъ най-добритѣ интереси на осталия свѣтъ. До когато Китай слѣдва да се опитва да живѣе сама по само себе си и въ несъгласие съ своитѣ окръжения, той не може да нѣма смутове. Други правителства ще го търпятъ, и може да не си го раздѣлятъ за сега, но врѣмето скоро ще дойде, когато ако не влѣзе и тази империя въ реда на другитѣ правителства ще трѣбна безъ друго да падне. И ние се молимъ да се избѣгне това врѣме чрѣзъ самопрѣобразованието на Китай.“

БИОГРАФИИ НА ВЕЛИКИ ГРАДОВЕ.

Отъ Е. Е. Овертонъ.

ИЕРУСАЛИМЪ

Градътъ на Великия Царь.

„Възрадувахъ се когато ми рекоха: Да отидемъ въ дома Господень. Ето позѣтѣ ми стоятъ извѣтрѣ на твоитѣ врата, Иерусалиме.“ — Ис. 122; 1, 2.

„Които се надѣятъ на Господа, сж като гората Сионъ, която нѣма да се поклати въ вѣкъ прѣбѣдва.“ — Ис. 125; 1.

Прѣзъ дългитѣ вѣкове на изпитъ, война, гладъ, ножъ и моръ, на безбройни ужаси — думитѣ на Псалмопѣвеца още ечатъ въ ушитѣ ни, и си оставатъ истинни. Днешниятъ поклонникъ пакъ вика въ сърдцето си съ поклонника въ старо врѣме; „Възрадувахъ се, когато ми рекоха . . . Ето позѣтѣ ми стоятъ извѣтрѣ на твоитѣ врата, Иерусалиме!“

Разположенъ верѣдъ Юдейскитѣ хълмове, защищаванъ отъ тѣхъ и заграденъ отъ дълбокитѣ долини Иосафатска и Хиномска, се издигаше въ старо врѣме твърделътъ на Евреитѣ, светниятъ имъ Градъ, дори и сега „радостъ на всичката земя.“ Защото къмъ този градъ се още обръщатъ сърдцата на вѣрнитѣ; а тукъ върѣчки разногласията на плѣме и вѣра, върѣчки различията, за които

би казалъ челоуѣкъ, че биха направили певъ-
можно съединеннето, се намира тържес-
твеното упокоение на източната и западна
вѣра.

Отъ доисторически вѣкове градътъ на
Великия Царь, Иерусалимъ, най-първо се
явява прѣдъ насъ като мѣстопоклонение на
всевишного Бога, жилището на тайнствения
свещеникъ-царь Мелхиседекъ Салимскій.¹⁾
И въ този великъ централенъ фактъ лежи
тайната на негова интересъ и неговата сила —
сила, която може да възпламени единъ войн-
ственъ вѣкъ къмъ храбри и славни дѣла,
които не могатъ се описа; интересъ, който
не е още изгубилъ очарованието си, но дори
и сега може да възбуди днешния ни слабъ
пулсъ отъ слабата му и циническа инди-
ферентностъ (равнодушие).

Крѣпостъта на Хълмоветѣ

Крѣпостъ на Амореицитѣ, Хетейцитѣ и
Иевусейцитѣ, митрополия и центъръ на
онѣзи войнствени ханаански плѣмена, малко
можемъ да се съмѣваме въ тождественостъта
на града Хадашъ на Египетскитѣ иеро-
глифи съ гр. Ел-Хайдсъ, Светия Градъ на
Исаия, днешния Ел-Кудсъ. И какви про-
блески на миналъ свѣтъ ни се прѣдставятъ
въ онѣзи оскѣдни справки, които тепърва
могатъ да се прослѣдятъ до древния градъ!
Крѣпостъта столица, въ която се държѣха,
когато всичко друго бѣше изгубено, бѣше
още твърдинята на Иевусейцитѣ, когато
живѣяха помежду имъ Вениаминовитѣ си-
нове. И раздѣленнето на племената Юдино
и Вениаминово, които се тукъ сливаха, у-
вѣковѣчиха прѣдѣлитѣ на онѣзи стари вла-
дѣния на Амореицитѣ и Хетейцитѣ, които
бѣха сега раздѣлени между тѣхъ.

Образованиятъ и изтънчениятъ Иевусеецъ
трѣбва да е научилъ много нѣща на гру-
бия но възприемчивъ Вениаминецъ. Богатитѣ

имъ дрехи, донесени отъ Вавилонъ, музи-
калнитѣ имъ инструменти и военнитѣ имъ
оржжия трѣбва да сѫ били всички откро-
венія на скитающия се чужденецъ, който не
е ималъ да се хвали съ друго прѣдъ другитѣ
грабителски плѣмена освѣнъ съ личната си
смѣлость и вѣрата си въ одного истинного
Бога. Цивилизацията на укрѣпената горня
часть или крѣпостъта на града скоро би про-
никнала и въ долния или стария градъ, за-
воеванъ и занятъ отъ Евреитѣ. И веднѣжъ
асимилирани, трудно би било да поддържатъ
враждебно настроение. Иевусейцитѣ обаче
само очикавали благоврѣмие за да нападнатъ
на съперническото плѣме, чието влизане и
излизане въ Долния Градъ могло тъй добръ
да се наблюдава отъ благоприятното имъ
положение на високото мѣсто. Нѣма лѣто-
писъ за изпѣждането на мѣжетѣ Вениа-
мови и Юдини отъ мѣстото имъ въ Иеву-
сейската столица; само че забѣлѣжитѣ на
тежко измѣчвания Левитъ за Иерусалимъ
като „чуждъ градъ, който не е отъ Изра-
илевитѣ синове,“ разказва мълчаливата си
повѣсть за възтържествуването на Иевусееца
(Сждни 19; 12).

Давидовата Столица

Когато разгледваме петътѣ дълги столѣтия,
прѣзъ които Иерусалимъ отстоя срѣщу Из-
раилскитѣ войски, стоящъ на хълмоветѣ си,
постоянно заплашване на тѣхната власть
напоминателъ на тѣхната слабостъ, можемъ
да разберемъ постѣпката на Давида, новопо-
мазания царь Израилевъ, въ това дѣто той
поведе своитѣ людие противъ крѣпостъта. Та-
кава побѣда не само би го направила миль за
войската и народа му, но тя би и утвърдила не-
говото коропясване и освидѣтелствувала сила-
та на неговитѣ оржжия. Иерусалимъ, изтрѣг-
натъ изъ рѣцѣтъ на неприятеля и нарѣченъ
Давидова столица, бѣше прѣдметъ на общо
веселие и благодарностъ за Израиля. Градътъ
„съединенъ съ себе си“ чрѣзъ издигане на
Давидовата стѣна, която съединяваше Гор-
ния и Долния градове, би билъ образъ за
единство на великото царство. Непристъп-
ността на гората Сионъ, „която нѣма да
се поклати, но прѣбѣжда въ вѣкъ,“ бѣше
вече достатъчно доказана въ историята на
миналитѣ столѣтия. Не е чудно, че Давидъ,
въ владѣнието на тази нова твърдиня, „стана
по-силенъ.“ Не се ли дѣйствително доказа,

¹⁾ Нѣма пужда да разисваме тукъ етимологията, която
свързва Салимъ на вѣнгата Битие 14; 18 — 20 съ Иеру-
салимъ; но тя се види да почива на здрава основа. Равнитѣ
иматъ естѣнно мнѣние за произхождението на названieto
Иерусалимъ, което въобще се вѣрва да означава „основание“,
„жилище“ или „наслѣдие на миръ.“ Тѣ го правятъ сложна
дума отъ *ире* и *шалимъ*, и казватъ, че Аврамъ го на-
рекълъ *Исова-ире*, а Симъ го билъ нареклъ *Шалимъ*,
но че Богъ съединилъ двѣтъ въ *Ире-Шалимъ*, *Иерушала-
имъ* или Иерусалимъ. Вижъ Eidersheim: „Temple and its
services.“

че „Господъ“ на Войнствата бѣше „съ него?“ И можемъ ли да се чудимъ, че благочестивиятъ царь, като видѣ че „жезълътъ на силата му“ буквално се „установи въ Сионъ“, и че той бѣше „владѣтель дори и посрѣдъ враговетъ си“, пожела да възстанови на старото му сѣдалище поколението на Всевишного Бога, и чрѣзъ съзиданието на храма публично да утвърди положението си като преемникъ на великия си прѣдтеча, „свещеникъ по чина Мелхиседекъ.“

Украсяването на града би слѣдвало наредъ съ съзиданието на храма. Евреитѣ не биха били бавни да придобиятъ каквато цивилизация е имало въ завоеваната страна, и тѣхното остроумие и изтънченото имъ чувство за хубавото, скоро би направило подобрене и на това. Недоволенъ, обаче, отъ мѣстния гений, Соломонъ внесе изкусната Тирска работа за да му помогне въ неговото прѣдприятие. И навѣрно ози първъ храмъ, съ всичкитѣ му славни подробности отъ изкусна изрѣзана работа на маслинено и кипарисово дърво, златнитѣ му обковавания, крѣпикитѣ му стѣни отъ дѣланъ камъкъ, и стълбове и бронзови украшения, бѣше приличенъ прѣдметъ да възбужда гордостъ и самодоволство въ консолидирания народъ. И пакъ (вѣроятно) въ царуването на Иеросафата псалмопѣвецътъ изказва тържествено възторга си за хубавия градъ: „Красна на възвишението, радостъ на всичката земя е гората Сионъ на сѣвернитѣ страни, градътъ на Великия Царь . . . Обиколѣте Сионъ и обходѣте го; прѣбройте стълповетѣ му. Обърнѣте внимание на околостѣнната му; разгледайте палатитѣ му.“

Обсада и Заплѣняване.

Столѣтие отъ промѣна, отъ прогресъ прѣкъсванъ отъ обсада, плѣнение, разпрѣсване и събиране, прѣминаха надъ Иерусалимъ. Градътъ разграбенъ отъ Филистинцитѣ и Арабитѣ въ царството на Иорама, стана около седемдесетъ и шесть години по-послѣ жертва на Сѣвернитѣ Израилане слѣдъ побѣдата имъ надъ Амазия, ако и да се възпротиви той на послѣдующи нападения. Той трѣбва да се е прѣдалъ на Халдейцитѣ въ 650 г. прѣди Р. Х., понеже четемъ въ Свещеното Писание за зливитѣ, що сполѣтиха нечестивото царуване на Манасия, и послѣдующето му покаяние и възстановление на

царството му отъ оковитѣ му въ Вавилонъ. Но скоро градътъ падна въ ржцѣтъ на нови неприятели, и послѣ като прѣмина отъ ржцѣтъ на Египтянитѣ, още веднѣжъ стана жертва на Халдейцитѣ. Бунтове и злощастия се послѣдуваха бързо, до царуването на Кира.

Подновлението на съсипания храмъ и миситѣ на Ездра и Неемия, прѣкъсватъ монотонията на Еврейското злощастие прѣзъ слѣдующето столѣтие и половина. Всички читатели на лѣтописитѣ на оѣзи двама добри, храбри мъже, знаятъ мъжцотинитѣ, противъ които тѣ имаха да се борятъ: измѣна отъ приятелъ и неприятелъ, завистъ между братия, трудностъ и лишенье, всички притуриха на тежкитѣ дѣла на любовъ, що тѣ бѣха прѣдприели. Но неукротимиятъ духъ и енергия на Еврейна възтържествува надъ всички прѣпятствия. Онази жизненностъ, оная сила да се издига надъ обстоятелствата, колкото противни и да сж тѣ, и да се бори успѣшно съ всички прѣпятствия; ози немуморимъ духъ на надеждна смѣлость, който още отличава Еврейна дори и въ най-ужасни гонения, тогазъ имъ много помогна. И тѣй Неемия отдавайки на „благата рѣка на своя Богъ надъ него“ това, което единъ дипломатъ въ днешно врѣме би отдалъ на своя тактъ и изкуство, прѣдприима и изкарва до край патриотическото си дѣло.

Гръцки Завоеватели.

Кой може се нае да опише въ страницитѣ на единъ кжсъ членъ това, що би пагълнило томове да се разкаже? Навѣрно никога градъ не е билъ тѣй изложенъ на промѣнение, на бързи промѣни въ щастieto, както Иерусалимъ! Наистина може да се каже, че почти всичкитѣ народи на свѣта сж наредъ нападали „града на великия Царь.“ Идущата достовѣрна картина, що може да се добие за Иерусалимъ носи дата около срѣдата на третото столѣтие (250 г. прѣди Р. Х.); слѣдъ като бѣ се радвалъ пѣколко стотини години на благоволенieto и отличieto на своитѣ Гръцки завоеватели. Още веднѣжъ храмътъ се издигаше блѣстящъ и великолѣпенъ надъ стария градъ. Стрѣмнитѣ хълмове на които бѣше построенъ Иерусалимъ бѣха набавени съ улици, които бѣха успорѣдни като сѣдалищата на амфитеатръ. Тѣзи улици се пакъ съединяваха съ кръстосващи

се улици, и при все че знаемъ, че по-късно е билъ градътъ посланъ съ бѣлъ камъкъ, пакъ имаше издигнати калдъръми за пешеходци, които сж бивали очищавани. Тържищата се пълняли съ богати и чуждестранни стоки. Тукъ се намирали злато, скъпоцѣнни камъни, и всѣкакви стоки прѣнесени по море до многочисленнитѣ пристанища, съ които имало лесно съобщение.

Благополучието на Иерусалимъ се измѣнило още веднѣжъ съ измѣняющето се негово щастие. Прѣхвърленъ съ своята областъ отъ единъ владѣтель на другъ, той възстана най-послѣ противъ възмутителната тирания на Антиоха Епифана. Юда Макавей, като слѣзълъ отъ планинския градъ Модинъ, и като се биялъ въ силното име на една справедлива и отчаятелна кауза, най-послѣ влѣзълъ съ своитѣ послѣдователи въ напуснатия отъ неприятеля градъ Иерусалимъ. Храмътъ, чиито двореци той намѣрилъ обрасли съ гора за сѣчене като бранище, чиито стаи за свещеници били съборени, и най-свещени мѣста осквернени, той поправилъ, очистилъ, мобилиралъ изново отъ обира на неприятелския лагеръ, и още веднѣжъ тържествено осветилъ. Сжществуването на Еврейската нация още веднѣжъ тържествено се утвърди срѣщу самитѣ онѣзи неприятели, които искаха унищожението ѳ.

(Слѣдва).

Покръщаването на единъ момъкъ въ Индия.

Каква ужасия е това нѣщо кастата! Какво изкусно изобретение на дявола е тя! Колко жестоко и безмилостно нѣщо е! Несъмнѣнно поробенитѣ отъ нея сж истинскитѣ роби, и въ сравнение съ нейнитѣ вериги, веригитѣ на Египетското робство сж нищо.

Мжчно ще да е за живущитѣ въ далечни страни да си прѣдставятъ каква мжка се изпитва въ Индия отъ тѣзи, които правятъ усилия да се отгърватъ отъ ноктитѣ на това страшилище. Индиецътъ може да лъже, да краде, да бжде злословникъ, да прѣлюбодѣствува и пр. както си ще и пакъ, като общо правило, той може да си минава за порядъченъ въ религиозно отношение. Той може да върши всичко това и пакъ да си бжде единъ „добъръ Индусецъ.“ Но нека се само

допрѣ до нѣкой човѣкъ отъ друга каста, нека сѣдне на трапезата да яде или да пие съ нѣкой такъвъ, и той минутно изгубва религията си. Той веднага трѣбва да се отлъчи и изключи отъ кастата. Изключването отъ кастата съ всичкитѣ прѣимущества, отъ които изключениятъ се лишава, е най-страшното нѣщо за Индусецъ. Той се страхува отъ това повече отколкото отъ вѣчния огънь, въ които ще бжде хвърленъ Сатана и всичкитѣ негови служители. Но Сатана никога не рикае така страшно и не гризе жѣби така остро, както когато причината за отлъчването отъ една каста е тази: че лицето иска да слѣдва Христа. Богъ каза на нѣкогашния Фараонъ: „Пусни людитѣ ми.“ Фараонъ отговори: „Нѣма да ги пусна.“ Неговото отчаяно усилие да задържи Божинтѣ люди въ Египетъ е много добро пояснение на борбата, която Индуизмътъ обявява, когато Богъ му каже; „Пусни людитѣ ми.“ Неможе човѣкъ да не си спомнюва често думитѣ на Спасителя: „Да не мните че дойдохъ да туря миръ на земята; не дойдохъ да туря миръ, но ножъ. Защото дойдохъ да разлъча човѣка противъ баща му, и дѣщеря противъ майка ѳ, и снаха противъ свекърва ѳ. И неприятели човѣку ще бждатъ домашнитѣ му.“

Нека да видимъ какъ се изпълнило това не прѣди дълго врѣме въ случая съ покръщаването на единъ момъкъ въ Индия. Името на този момъкъ е Нурсимулу; той билъ членъ на „Овчарската каста.“ Той посѣщавалъ едно мисийско християнско училище за нѣколко врѣме и позналъ Христа за свой Спасителъ. Често той се молилъ на единъ мисионеринъ да го кръсти, но като билъ още малолѣтенъ и като било сериозна работа да се покрѣсти нѣкой по-младъ отъ осемнадесетъ годишна възраст, мисионеринътъ счелъ за благоразумно да отложи покръстването му. Слѣдъ като се посвѣтвалъ съ единъ адвокатинъ, той, мисионеринътъ най-послѣ рѣшилъ да приеме момчето. То било на 16 години. Издирило се, че когато нѣкой изглежда да е на такава възраст, щото да може самъ да си изкарва помисълка и се вижда да може самостоятелно да си рѣшава нѣкои работи, сждилищата му допущали да си рѣшава самъ и въпроса каква религия да изповѣдва, ако и да е още малолѣтенъ. Мисионеринътъ пише: „Бѣше Св.

Недѣля заранъ! Слънцето изгрѣваше изъ пригърдкитѣ на хубавото тихо Бенгалско пристанище, като прѣдвѣщаваше идването на единъ новъ день. Бѣше наистина онзи день *новъ* поне за едно лице. Вѣхме въ градината! Купелътъ ни за кръщаване възрастни е тамъ. Събраната публика не бѣше голѣма, само нѣколко туземни Христиани и двама или трима мисионери. Никому другиму, освѣтъ на насъ не бѣше извѣстно, че момъкътъ щѣше да се кръщава. Даже и отъ слугитѣ ние криехме това, защото се боехме, че новината ще се прѣсне и роднинитѣ на момчето щѣха да осуетятъ намѣренieto ни. Портата бѣше заключена за да се избѣгне смущение. За момчето бѣше невъзможно да излѣзе прѣдъ черквата публично да се приеме за членъ слѣдъ кръщението. То бѣше готово да стори това, но то не съзнаваше какво смущение и колко голѣмо главоболие тази му постѣпка щѣше да причини. Слѣдъ кръщението събрахме се въ училищната стая за проповѣдь. Събрахме се въ училището вмѣсто въ черквата, защото се боехме отъ смущение. Училището ни е по-недостъпно за неприятелитѣ ни. Слѣдъ проповѣдта се отслужи Господнята Вечеря, и ако кръщението на Нурсимулу не го отлъчваше отъ кастата му, то яденето му съ насъ на трапезата Господня щѣше да стори това. Тѣлпата, която скоро се събра прѣдъ училищната порта, показваше, че новината за покръстването на Нурсимулу бѣше достигнала до ушитѣ на сродницитѣ му. Улицата бѣше пълна съ хора и ние бѣхме принудени да пазимъ да не разбиятъ портата. Най-сетнѣ се забѣлѣзваше посрѣдъ тѣлпата бѣдната му стара майка. Тя бѣше като луда отъ ядъ. Изпърво тя тури рѣцѣтъ си съ дланитѣ една до друга и, като сочеше съ прѣститѣ къмъ небето, потърси помощъ отъ езическия си богъ. За жалостъ нейната молитва остана нечуена, както молитвитѣ на Вааловитѣ поклонници на гората Кармилъ. Възкликанията на молитвата ѝ бѣха: „О, Нарамана! О, Нарамана!“ Слѣдъ това тя сочеше къмъ насъ съ дългитѣ си кокалести прѣсти и хубаво ни проклѣ въ името на нѣкои отъ нейнитѣ божества. Горката, тя си кършеше рѣцѣтъ и се биеше по гърдитѣ, като че бѣше въ агония на отчаяние. Тя продължаваше да вика: „Непрѣменно трѣбва да се хвърля въ нѣкой кладенецъ! Ако да бѣше уловенъ синъ

ѝ отъ цѣлъ легионъ дяволи и хвърленъ въ пѣкьла, отъ дѣто се издигатъ вѣчпомжителинитѣ пламъци, едва ли тя се би чувствувала по-злѣ. Какво голѣмо зло бѣ сторило нейното момче? Какъвъ голѣмъ грѣхъ бѣше извършило то? Каква страшна участъ бѣше го сполѣтила? Той само бѣше намѣрилъ най-добрия приятель, който човекъ може да намѣри и само искаше да слѣдва кроткаго и смиренана Иисуса. Иисусъ! Колко прѣзрено име! По прѣдпочтително е човѣкъ да бѣде уловенъ отъ проказата съ всичката ѝ отвратителностъ, отколкото да е Християнинъ! Много по-добрѣ е да стане робъ на афиона и да линѣе тѣлесно, умствено и духовно, да се обърне на иднотъ---отколкото да стане християнинъ! По-добрѣ е да се търкаля въ тинята, отчаянъ пиянецъ, страшилище за жена си и дѣцата си, отколкото да бѣде християнинъ! Да, по-добрѣ, да улови разврата и да стане за срамъ на всѣкого, отколкото да се сдружи съ омразнитѣ, прѣзрѣни послѣдователи на разпятаго Христа! По-добрѣ, хиляди пѣти по-добрѣ, да се удави човекъ въ горящото съ огънь и жупелъ езеро отколкото да стане християнинъ! Така изглежда! Така тѣ мразятъ възлюбленнаго Сина Божия! Но да слѣдваме съ Нурсимулувата историйка. Той отъ училищния балконъ гледаше лудитѣ движения на майка си и приканванията на братията му съ махания на рѣцѣтъ. Защо да не слѣзе долѣ и да говори съ тѣхъ? Просто защото знаеше, че ще го биятъ и че щѣха да го подложатъ на ужасна изпития за да видятъ дали не могатъ го накара да отстъпи и да се откаже отъ Господа, когото токо прѣди нѣколко часа бѣ изповѣдалъ и казалъ, че обича. Като Нурсимулу не показва никаква наклонностъ да слѣзе при тѣхъ братията му и майка му още повече се разяриха и почнаха отмѣстително да му показватъ юмруцитѣ си. Ние изпратихме за полицията да дойде и да ги прѣсне. Самитѣ стражари мразятъ тогози Иисуса, и би се радвали да можеха насъ да изгонятъ изъ града. Но тѣхъ ги е страхъ да не изпълнятъ длъжността си. Загова олавятъ старата майка за рѣцѣ и я отвлечатъ отъ мѣстото. Тя иска да се оттърве отъ тѣхъ и най-послѣ сѣда на земята и жаловито плаче. Въ едно кѣсо врѣме тѣлпата биде разпрѣсната и сродницитѣ се прибраха по домоветѣ си. Но Нурсимулу

изглежда доста смутенъ. Мисли ли той, че майка му ще изпълни това, съ което го заплашваше? Вѣроятно не; но той незнае всичко, що се заключаваше въ тѣзи заплашвания. Изглеждаше като че ли слънцето, което така славно изгрѣя за него заранъта, сега бѣше се скрило и вмѣсто него гжсти черни гръмовни облаци бѣха се надвиснали надъ главата му. Отъ тѣзи облаци може да послѣдватъ ужасно бурни гонения. Него го е страхъ да остане отдалеченъ отъ роднинитѣ си, но така сжщо го е страхъ пъкъ и да се върне при тѣхъ. Възможно е, че като мисли за сълзитѣ и нараненото сърдце на майка си, той е изгубилъ куража си, рѣшилъ се е да отстъпи. Както и да е, той се рѣши да иде да се види съ майка си и братията си, при все че ние го съвѣтавахме да остане при насъ поне за малко врѣме, додѣ се пооталожатъ тѣхниятъ ядъ. Вечерьта, слѣдъ като се стъмни хубаво, той отиде у дома си. Това бѣше нѣщо прѣди три седмици. Отъ тогава той не е приходжалъ при насъ. Слушаме, че стариятъ му братъ го истезава. Разбира се, тѣ му не позволяватъ да се върне при насъ. Ние само се молимъ за него и го оставяме въ ржцѣтъ Господни, като си спомняме думитѣ на апостола, който казва: „Не се чудѣте за огненното изкушение, което става на васъ за изпития, като че ви се случаватъ нѣщо чудно; но радвайте се, споредъ дѣто сте причастници на Христовитѣ страдания, за да се зарадвате веселяще се и когато славата Негова се яви.“

М. Н. П.

— „Всѣкой чловѣкъ стои въ центъра на една голѣма прѣплѣтена мрѣжа отъ драго-волно влияние за добро. Чрѣзъ думи, обноси и движения той изпраща своитѣ енергии. Често пжти едно само слово е дѣйствувало велики реформи. Често само едно дѣло на единъ чловѣкъ е отбивало течението на вѣкове. Неведнѣжъ една само дума е бивала като стрѣла (желѣзнопжтие), що обръща влака отъ единъ пжтъ, водящъ къмъ студения сѣверъ въ други пжтъ водящъ къмъ тропичния Югъ“. — Н. Д. Х.

— „Твоитѣ ржцѣ ме направиха и създадохъ; вразуми ме и ще науча заповѣдитѣ ти.“ (Пс. 119; 73).

Отъ Близо и Далечъ.

— *Движението въ Австрия „Далечъ отъ Римъ.“* — Дружеството „Гюставъ Адолфъ“ е името на едно Германско дружество основано за да помага на слаби Протестантски общини, прѣснати изъ Римо-Католически окржзи на Германската Империя. Това дружество наскоро е издало интересно и вдѣхновително възвание къмъ своитѣ подкрѣпители, съ което проси волни помощи, поерѣдствомъ които да се върши работа между онѣзи лица въ Бохемия (Чехия) и други провинции на Австрийската империя, които наскоро сж напуснали Римо-Католическата Черква въ движението познато подъ името „Далечъ отъ Римъ“ („Los von Rom“). Възванието казва, какво сега е явно, че движението е изгубило много отъ своя съмнителенъ политически характеръ, и постепенно възприема формата и шара на отличително религиозно движение, и че водителитѣ му очевидно се въодушевяватъ отъ възвишени мотиви. Дружеството „Гюставъ Адолфъ“ казва, че Австрийскитѣ братия искатъ Евангелието, просятъ да имъ се изпратятъ скоро проповѣдници и учители, и при това, се много нуждаятъ и отъ черкви, въ които да могатъ безпрѣпятствено да слушатъ своитѣ проповѣдници. Има нужда скоро да имъ се помогне. Много ржководящи мжже въ Германия, особено въ Саксония, дѣятелно поддържатъ движението „Далечъ отъ Римъ“, и значителни суми сж били вече събрани и изпратени въ Бохемия, Щирия и други провинции, дѣто Протестантското бродение се най-много забѣлжва.

— *Гринландската Мисия.* — Гринландската Мисия на Моравцитѣ си има история, която християнскитѣ черкви нѣма да оставятъ да умре. Промѣни каквито напоследъкъ сж станали, не могатъ да я заличатъ. Станциитѣ на тази мисия сж били миналата година прѣхвърлени на Данската Държавна Черква, и прѣхвърлянето не означаваше изгасване, но друга стадия на рѣстение. Трѣбва да се помни, че дванадесетъ години прѣди да се яви на далечния сѣверъ първиятъ Моравски мисионеръ, Хансъ Егgede, който бѣше Норвежки свещенослужителъ, бѣше отишелъ като мисионеринъ на Данската Лутеранска Държавна Черква; и че Стахъ и Бобнишъ, които послѣдуваха се считаха като помощници. Нищо

не можѣ да отвърне тѣзи мъже отъ стореното имъ веднѣжъ намѣрение. Отъ Копенхагенъ имъ казали, че въ Гринландия нѣмало довольно добри дѣски за строене къщи. „Тогазъ,“ казали тѣ, „ще си изкопаемъ дупка въ земята и ще живѣемъ тамъ.“ Много обезсърчени работници въ Господнето лозе сж се насърдчавали отъ повѣстѣта на първия имъ

обращеникъ, Каярлнакъ, спечеленъ слѣдъ петгодишна безплодна работа чрѣзъ простото слушане за Христа на кръста. „Какъ бѣше това? Казжи ми още веднѣжъ, защото искамъ да се спаса.“ Това бѣ началото на едно дѣло, слѣдвано прѣзъ трудности и опасности и увѣнчано съ забѣлжителенъ успѣхъ. Миналата година, Данската черква, която брои

ЕМИЛИО КАСТЕЛАРЪ, Неподвижностъ и държавъ мъжъ.

десетъ хиляди членове въ Гринландия, държе грижата на Моравскитѣ станции. Тѣзи слѣднитѣ броели около 1700 туземни християни. Моравцитѣ бѣха похристенили и тѣзи западенъ брѣгъ. Една причина за прѣхвърлянето бѣше желанието да се избѣгватъ недоразумѣния между Моравската и Данска Черкви. Друга причина отъ тежестъ се намѣри въ социалнитѣ условия. Моравцитѣ бѣха събрали своитѣ обращени въ малки поселения, за да бдятъ по добръ надъ ду-

хвото благоосъстояние. Но това животно въпросъ прѣдѣлени мѣста се оказало много неудобно и станало толкозъ вредително, щото Данското правителство настояло да се по-дава на хората да се прѣскаатъ. Вслѣдствие на това възникнали нѣщо около тридесетъ второстепенни станции, и тѣзи, съ които било трудно да се поддържатъ съобщения, ще останатъ сега, съ останалитѣ отъ мисията, подъ грижата на други.

— Лабрадоръ. — Мисията на негостоприм-

емния Лабрадоръ още се поддържа отъ Моравцитѣ съ непоколебима ревностъ. Побуждението, което накара Пенсъ Хавенъ, първия мисионеринъ, който се установи тамъ, въ 1792 г., дойде отъ убийството на Християнъ Ерхардтъ, храбъръ и благочестивъ морякъ, който нѣколко години прѣди това бѣше се опиталъ да въведе евангелието. Хавенъ знаеше езика на Ескимосцитѣ и бѣше добръ прнетъ. Други мже се присъединиха при него, една станция се образува; и сега мисията брои около 1300 обращенци измежду редкото население. Обществото за Разпространението на Евангелието между Езичниците, което е Лондонското общество на Моравцитѣ, купи единъ корабъ за полесно съобщение съ онзи покритъ съ ледъ брѣгъ. Обществото е притѣжавало наредъ десетъ парахода, послѣднитѣ отъ които сж всички носили името Нагмону. Прѣди близосто и тридесетъ години тѣзи кораби сж правили годишното си пѣтувание безопасно, чрѣзъ добрата рѣка Божия, но повѣстѣта показва, че тѣзи кораби сж се борили съ бурни вѣтрове, заобиколени отъ ледове, задържени понѣкога цѣли дни, и платната имъ тѣй замръзнали, щото не сж могли да вършатъ работа, и всѣки день, ей всѣки часъ сж водили борба съ трудности и опасности, които сж познати само на пѣтници по Сѣверното Ледовито море. Това е благородна повѣстъ за смѣлостъ, изкуство и тържествующа вѣра. Послѣдниятъ отъ параходитѣ Нагмону е билъ продаденъ въ 1897 год., и другъ параходъ е билъ купенъ за сжщата служба. Единъ фондъ се събира съ цѣлъ да се купи или кораби или параходъ, да земе мѣстото на стария корабъ Нагмону, но до сега сж били събрани само 5000 Англ. фунта (лири) т. е. около 125,000 лева, Извѣстията, що ни идатъ отъ Лабрадоръ, дохождатъ слѣдъ неизвѣстни промежуточи, и понѣкога биватъ и обезсърдителни, но колко жизненностъ се показва въ разказитѣ, що се получиха прѣди една двѣ години за едно обширно религиозно събуждание между Ескимосцитѣ на южния и западния брѣгове на залива Ингава. Думитѣ на мисионерина внушаватъ просвѣтителното влияние на всѣкоя страна на живота: Разбира се, не е всичко злато. Нѣкои само слѣдватъ други безъ да знаятъ сами защо. Но все пакъ не може да

не се радва всѣки християнинъ отъ това, що се вижда тукъ. Вънкашни и видими доказателства за тѣхното обращение сж слѣднитѣ забѣлжителни нѣща: всѣко вѣлшебничество и всѣки страхъ отъ него сж били съвършено напуснати; тѣ любятъ дѣцата си и се стараятъ да ги научатъ на доброто; тѣ ви гледатъ въ очитѣ съ много по-голъма откровенностъ и прямодушие отколкото е обичайно у тѣхнитѣ хора; тѣ пазятъ Недѣлния день; тѣ броятъ днитѣ до Недѣлния день, и тогазъ спиратъ всѣка работа. Ревността имъ да научатъ каквото могатъ е удивителна. Прѣзъ пролѣтѣта на 1898 г. тѣ за първъ пѣтъ бѣха наставени отъ нѣкои хора изъ Ингава, и сега повечето отъ тѣхъ могатъ да пишатъ доста добръ, ако и да не могатъ всички бържѣ. Тѣ употрѣбаватъ силлабическото (съ слокове) писане. Когато вършатъ търговия, агентитѣ ни казватъ, че тѣ сж съвсѣмъ други отколкото сж били по-прѣди; и отъ усърдното имъ желание за наставление въ духовни работи, човекъ вижда, че има новъ животъ въ тѣхъ. Тѣ много често ми казватъ, 'О, да имахме учителъ помежду си! и послѣ ми се моляха да се върна пакъ при тѣхъ на другата зима.'

— „Нѣма вече да се чуе насилие въ земята ти, разграбение и съкрушение въ прѣдѣлитѣ ти; но ще нарѣчешъ стѣнитѣ си Спасение, и портитѣ си Хвала. Не ще ти бѣде слънцето свѣтъ на деня, нито луната съ сиянието си ще ти свѣти, но Господъ ще ти бѣде веченъ звѣтъ, и Богъ твой слава твоя.“

Слънцето ти не ще дойде вече, нито ще оскудѣе луната ти; защото Господъ ще ти е вѣченъ свѣтъ и днитѣ на сѣтованието ти ще се свършатъ. И твоитѣ люди ще бждатъ всичкитѣ праведни; ще наслѣдятъ земята вѣчно, вѣйка на насаждението ми, дѣло на рѣцѣтъ ми, за да се прославямъ. Малкиятъ ще стане тысяща и малочислениятъ силенъ народъ; Азъ Господъ ще ускоря това спорѣдъ врѣмето му. (Ис. 60; 18—22).

— Защото както земята произвежда произбенията си, и както градина прорастува сѣямитѣ въ нея, така Господъ Иеова ще направи правдата и хвалата да прозябнатъ прѣдъ всичкитѣ народи. (Ис. 61; 11).

Любовъ Къмъ Черквата.

Погрѣшките и слабостите на черковни членове и развалата на черковното управление не ни доставятъ добри причини за да напускаме Черквата. Исусъ обичаше Иерусалимъ въпрѣки жестокото третиране, що Той получи отъ ржцѣтъ на онѣзи, които считаха себе си като особенъ народъ Божий. Той обичаше светилището Господне дори и когато знаеше, че светото мѣсто се тѣпчеше отъ неслети нозѣ и че нечисти ржцѣ служаха на олтара. Неискреностъ, свѣтовщина или лицемерие характеризираха свещениците и Левитите въ дните на Господа нашего, и той не се отвърна отъ дома на Отца Своего по тази причина. По-добри или по-чисти или по-мѣдри ли сме ние отъ Него? Черквата не е съвършена. Человѣкъ може лесно да намѣри вина въ управлението ѣ, или въ людите ѣ. Но тя е Черквата на Бога живаго въпрѣки тѣзи погрѣшки и слабости. Когато единъ рибаръ хвърли мрѣжата си въ морето и извади на брѣга голѣмо множество риби, едни отъ тѣхъ сж добри и едни сж лоши. Прѣзира ли той мрѣжата си, за дѣто е извадила и нѣкои лоши риби заедно съ добрите? Когато земледѣлецътъ посѣе добро сѣме въ нивата си плѣвели изникватъ съ пшеницата. Прѣзира ли той нивата си, за дѣто се намиратъ и плѣвели между доброто върно? Не, той благодари Богу за доброто, и пакъ оре и сѣе.

Черквата не е всяка лоша. Тя е достойна за почетъ и любовъ поради историтѣ си, дѣлата си, полезността си и бѣдащето, що ѣ прѣдстои. Богъ люби Черквата и е общалъ велики нѣща на Своите люди. Слави работи се разказватъ за Сионъ.

Черквата е благословение за дома. Ако изчезнѣше християнскиятъ домъ, какво за-пустѣние щѣше да стане по земята! Каква щѣше да бѣде участъта на дома, ако се за-творяха всичките черкви, се прѣмахнеха всички Библии и се напуснѣше всѣко богопоклонение? Сравнѣте онѣзи общини, дѣто нѣма черква, съ онѣзи, дѣто черквата е дълго врѣме сжществувала и упражнявала голѣмо влияние. Когато единъ разуменъ мжжъ търси жена, да ли той е благочестивъ християнинъ или не, той безъ друго ще прѣдпочете жена, която е била възпитана въ християнски домъ. Той гледа да установи дома си близо до нѣ-

коя черква заради своето домашно. Той насърчава своите дѣца да посѣщаватъ черквата и Недѣлното Училище, *) поради доброто влияние, което ги заобикаля тамъ. Нека кажатъ онѣзи, които сж били възпитани въ домове, тѣсно свързани съ черквата, да ли сж поради това по-добри или по-лоши? Ако всѣки баща, всѣка майка, всѣки съпругъ, всѣка съпруга, всѣки братъ и всѣка сестра прѣкъснѣха сношенията си съ Божията Черква, и никога вече не влизаха въ светилището, не четѣха Библията и не се молѣха, да ли щѣше свѣтътъ да стане по-добъръ или по-лошъ отколкото е сега?

Черквата е благословение за отечеството. Всичко, що клони да поощрава силата и благоденствието на нашето отечество заслужва нашата почетъ, нашата поддрѣжка и нашите молитви. Измежду всичките учрѣждения, на които дължи нашето отечество, черквата стои на първо мѣсто. Свѣтовните интереси на отечеството се унапрѣдватъ отъ Черквата. Когато се построи една черква въ единъ градъ, или въ едно село, то и стойността на мѣстата около черквата се подига. Една кръчма понизява стойността на имуществата около нея, но една черква я подига. Ако не гледахме по-високо отъ търговски стойности, пакъ би трѣбвало да насърчаваме и любимъ черквата. Черквата поощрява доброто възпитание. Тя е великъ учител. Библията е нейниятъ учебникъ, най-добриятъ учебникъ на свѣта.

Черквата поощрява нравственностъ, трудолюбие, икономия, политическа, социална и търговска честностъ, и всѣки елементъ на най-високата и най-добра цивилизация. Тя заквасва всичкото тѣсто. Нѣма нищо, що се отнася до благоденствието на челонѣка, което черквата Божия да не засѣга и подобрява.

Черквата поощрява единството на челонѣческия родъ. Понѣкога раздѣления и разпри сж се подигали въ черквата, но само когато Божините люди сж забравяли духа на своя Учителъ и сж се оставяли да ги управлява духътъ на свѣта. Не е нужно всички християни да бѣдатъ членове на една и сжща черковна организация, но всички да се движатъ отъ единъ и сжщия духъ. Единството на черквата е духовно, а не формално. Ко-

*) Това го правятъ, разбира се, родители въ високо образовани страни като Англия и Америка.

гато се излѣ Духътъ Божий въ деня на Петдесетницата, послѣдва и примѣръ за единството на християнитѣ. Тѣй е и на всѣкадѣ, дѣто прѣодолява духътъ Христовъ. Този духъ на братство удовлетворява една голѣма нужда на човѣческото естество. Общества, клубове и братства се организиратъ отъ човѣци навсѣкадѣ за удовлетворение на тази нужда; но най-доброто братство на свѣта е братството на вѣрующитѣ. Единъ християнинъ може да отиде почти навсѣкадѣ, гдѣто иска по свѣта и да изговаря името Исусово, и нѣма нужда отъ друга лозинка. Той се чувствува у дома навсѣкадѣ, дѣто намѣри мъже и жени, които иматъ мѣдрованието на Учителя. Много теории има за хармонизиране труда съ капитала и за изпѣлване пропастьта между богатия и сиромаха. Слѣдъ като сж се опитали всички тѣзи теории и намѣрили недостатъчни, ще остане религията Христова и тя ще побѣди. Човѣцитѣ ще се научатъ най-послѣ, че простото мотто: „Каквото искате да ви правятъ човѣцитѣ, правѣте и вие тѣмъ,“ е цѣрътъ за всичкитѣ раздѣления и разпри.

Черквата показва на човѣцитѣ пѣтя на спасението. Ако влѣзе нѣкой въ черква ожидащъ да се спасе отъ грѣховетѣ си просто за това, че е членъ на черквата, той ще бѣде излѣганъ. Спасението е отъ Господа. Но Господъ е въ светия Си храмъ. Мѣстото, дѣто се намира Господъ е въ Негова храмъ. Когато човѣцитѣ намиратъ Господа въ други мѣста, тѣ сж обвързани да изповѣдатъ, че свѣтлината, която поведе позѣтъ имъ въ пѣтя на мира, произлизаше отъ дома Божий. „Отъ Сионъ, който е съвършенство на красотата, възсия Богъ.“ Не отъ Вавилонъ, нито отъ Атина, нито отъ Римъ, нито отъ Парижъ, нито отъ Лондонъ, но отъ Иерусалимъ е излѣзло Словото Господне за да благославя човѣцитѣ. Не отъ училището, нито отъ дюгеня, нито отъ законодателната зала, нито отъ борсата, нѣ отъ черквата свѣти свѣтлина, що носи спасение. Не всѣкога въ скжпоцѣненъ храмъ се намира пѣтътъ на живота. Понѣкога въ скромна черквица, или въ нѣкое училище, или дори и въ проста колиба, но за малко врѣме колибата и училището сж били обѣрнати въ домъ Господенъ, защото Библията е била тамъ, Божий Духъ е билъ тамъ и чистилицето (сѣдалището на умилствявлението) е било тамъ.

Интелектуалното Върховенство Христово.

Интелектуалното върховенство Христово се види отъ величието на мислитѣ и темитѣ, съ които Той обогати най-възвишенитѣ духове на земята. Ученитѣ считатъ епохата на Възражданието (Renaissance) за единъ отъ пай-великитѣ моменти въ историята на изкуството и книжнината. Ако прочетемъ списъка на избраниитѣ, когато искаме да обогатимъ човѣческия животъ, ние споменуваме имената на Данте, Рафаелъ, Анжело, съ други като Милтонъ и неговитѣ сътрудници. Обаче всички тѣзи гениални синове сж имали нѣкоя велика мисълъ, що сж заимствували отъ Исуса Христа, като централната мисълъ на славното имъ поприще. Едва ли е прѣувеличение да се каже, че онѣзи мисли Христови нарѣчени „Богъ“ и „небе“ покриха цѣла Италия съ художественни творения и изпѣлниха всички уши съ музикални звукове. При архитекта дойде Христосъ съ Своята мисълъ за „Отецъ на небето“, наистина, но който пакъ не е „далечъ отъ кое да е отъ Своитѣ чада.“ Човѣцитѣ сж разисквали Неговитѣ мисли за дѣтинството и дома и приятелството и небето, но тѣ сж се въздържали отъ да изкажатъ съ думи чудесното изкуство, съ което Той формулира мисли тѣй мелодични, че ако и да сж били дваждъ прѣвеждани, тѣ пакъ дишатъ звука на етирна музика. Тайната на стила никогa не е била открита. Тя е покрита въ облаци и мистерия. Поетътъ Уатсонъ мислилъ, че стилътъ билъ добрата отхрана. „Що е това“, пита той, на „което се удивлявате въ единъ хубавъ конь, като той извива врата си и издига великолѣпнитѣ си нозѣ? То е стилътъ. То е високата обноска наслѣдена отъ избрани прадѣди. И въ книжнината стилътъ е бѣлѣгътъ на най-чистата умствена аристокрация, най-префинена интелектуална кръвъ.“ Съвършениятъ конь има стилъ. Карлайлъ има своя ексцентриченъ „стилъ“ и Браунингъ има „стилъ“ и Гиббонъ величественъ „стилъ.“ Но и „Нагорното Слово“ има стилъ. Заради това то е безсмъртно, защото въ послѣдния анализъ стилътъ е просто една велика душа, що се излива съ думи на абсолютно непрѣодолима простота. Христовитѣ мисли, поврѣдени отъ прѣводачи и развалени отъ прѣписвачи, приличатъ на онѣзи скжпоцѣнни мромори изъ ржцѣтъ на

Фидиаса — самитѣ отломъци сж тѣй хубави, щото прѣдизвикватъ удивлението на всички, които ги гледатъ. При все това, Неговитѣ думи, както ги цитиратъ четирмата Негови биографи, прѣдставляватъ по форма и мисль найвисокитѣ продукти на гения, що е произвело нѣкога книжовното изкуство. Чарлсъ Дикенсъ билъ великъ майсторъ въ патетическия стилъ, но когато го попитали „коя е най-трогателната повѣсть въ книжнината?“ отговорилъ: „Повѣстѣта за Блудния Синъ.“ Колриджъ обгръщалъ всички познания въ своята областъ, и неговѣтъ разговоръ блѣщѣлъ съ скжпоцѣнни мисли, но запитанъ върху най-богатия пасажъ въ книжнината, той отговорилъ: „Блаженствата.“ Едмондъ Кийнъ билъ великъ актьоръ и художникъ, но единъ пасажъ има тѣй умилителенъ, щото той мислилъ, че никой не може да го изкаже както трѣбва — то е пасажътъ, който захваща съ думитѣ: „Дойдѣте при Мене всички, които сж трудите и сте обрѣменени, и Азъ ще ви успокоя.“ Отъ гледна точка на държавенъ мжжъ Бжркъ казалъ, че най-впечатителниятъ политически документъ върху правата на чловѣка билъ „Нагорното Слово.“ Забѣлжителенъ фактъ е сжщо, че въ цѣлата книжнина прѣдложението, което дѣцата най-много обичатъ е Христовото изрѣчение: „Оставѣте дѣцата да дохождатъ при Мене;“ прѣдложението, що старитѣ най-много обичатъ е: „Да се не смущава сърдцето ви;“ прѣдложението, що чловѣци най-много обичатъ е онова, що захваща съ „Богъ тожковъ възлюбилъ свѣта, щото даде Сина Своего Единороднаго.“ Въ врѣме на здравие и успѣхъ чловѣцитѣ може да обичатъ величественнитѣ страници на Уѣбстера или ритмическата хубостъ на Ржскина, нъ въ послѣдния си часъ и учени и държавни мжже извикватъ: „Четѣте ми думитѣ на Исуса Христа, само тѣ дишатъ езика на вѣчността. — Н. Д. Х.

Апокрифическитѣ Книги на Ветхия Завѣтъ.

Желаемъ да позанимаемъ читателитѣ си съ Апокрифическитѣ книги на Ветхия Завѣтъ и особено съ въпроса: трѣбва ли тѣзи книги да фигуриратъ съ тридесетъ и деветѣтъ книги на Ветхо-Завѣтния канонъ*). Този въпросъ

е сега отъ прѣголѣма важность прѣдъ видъ на факта, че нарѣдената отъ Св. Синодъ комисия за прѣвеждане на Библията отъ руски ще прѣведе и гореспоменатитѣ книги и ще ги вмѣсти като частъ отъ Ветхо-Завѣтния канонъ. По този въпросъ трѣбвало би да се произнесатъ онѣзи отъ членовѣтъ на горѣспоменатата комисия, които сж вѣщи по богословски въпроси, като Г-чъ М. Д. Балабановъ. Всички интеллигентни Българи трѣбва да се освѣтлятъ пърху този въпросъ. Отговорѣтъ, че въпроснитѣ книги се намиратъ въ авторизирания прѣводъ на руската Библия, отъ който прѣводъ ще прѣвежда и комисията не е, разбира се, удовлетворителенъ, защото никой не притежава, че рускиятъ синодъ е непогрѣшимъ. Ако ли дѣйствително се окаже, че рускиятъ синодъ е направилъ погрѣшка, трѣбва ли и комисията на Св. синодъ на Българската черква да се води слѣпо и да сжщата погрѣшка?

При разрѣшението на този въпросъ нѣма съмнѣние, че Православнитѣ Българи иматъ право да изискватъ Православни, а не Протестантски или Католишки авторитети, и намъ е приятно да кажемъ, че Православни авторитети сж отдавна рѣшили този въпросъ въ отрицателна смисль, то естъ, че въпроснитѣ и така нарѣчени апокрифически книги не трѣбва да фигуриратъ въ списъка на Ветхо-Завѣтнитѣ книги, що се безспорно приематъ за канонически отъ всички Християнски черкви. Филаретовѣтъ Катихизисъ, който е авторитетъ въ Православната Черква и се прѣподава въ всичкитѣ наши гимназии, ако и не въ първоначалната си форма — съ въпроси и отговори*) е рѣшилъ този въпросъ по единъ ясенъ и положително рѣшителенъ начинъ. Въп. 31 гласи: Колко сж книгитѣ на Ветхия Завѣтъ? Отг. Св. Кирилъ Александрийский, Св. Атанасий Великий и Св. Иоанъ Дамаскинъ ги изброяватъ до двадесетъ и деѣ, и съ това сж съгласни съ Евреитѣ, които така ги изброяватъ на първообразния Еврейски езикъ. (Athanas. Ep. XXXIX. De Test; Y, Damasc. Theol. lib. IV c. 17.)

сание думата означава „авторитетното мѣрило за религия и моралъ, състояще отъ онѣзи книги, що сж дадени за тази цѣль отъ Бога на чловѣцитѣ.“

*) Този Катихизисъ въ тази негова форма, прѣведенъ на Български и издаденъ отъ Хр. Г. Дановъ, се е прѣподавалъ до нашето освобождение въ всичкитѣ Български училища.

*) Канонъ е грѣцка дума и значи първоначално правъ пѣрътъ, послѣ правило. По отношение къмъ Священото Пи-

Въп. 32. Защо трѣбва да обръщаме внимание на изброяването на Евреитѣ?

Отг. Защото, както казва Ап. Павелъ, *тѣмъ се възбуди Словото Божие*; и священнитѣ книги на Ветхия Завѣтъ сж били приети отъ Еврейската Черква на онзи Завѣтъ отъ Християнската Черква на Новия. Рим. 3; 2.

Въп. 33. Какъ изброяватъ Св. Кирилъ и Св. Атанасий книгитѣ на Ветхия Завѣтъ?

Отг. Както слѣдва. Въ изброението книгитѣ излизатъ двадесетъ и двѣ защото при 7-мата книга *Слуди* е прибавена книгата *Рутъ*; подъ 8-мата, първата и втората книга *Царе* сж поставени наедно като една книга и подъ 9-тата сж тѣй сжщо поставени третата и четвъртата книги *Царе*; подъ 10-тата сж първа и втора книги *Паралипомена* нарѣчени или *Лѣтовници*, и най-послѣ подъ 22-та сж поставени книгитѣ на таканарѣченитѣ 12 Мали Пророци. Ако да не бѣше тази наредба книгитѣ щѣха да излѣзатъ както сж въ Българската Библия 39.

Въп. 34. Защо не се обръща внимание въ това изброение книгитѣ на Ветхия Завѣтъ. на книгата *Мѣдростъ Сина Сирахова* и на други? *)

Отг. Защото тѣхъ ги нѣма на Еврейския езикъ.

Този отговоръ е много ясенъ и рѣшава въпроса. Ние сме зели каноническитѣ или боговдѣхновенитѣ книги на Ветхия Завѣтъ отъ Евреитѣ, които много грижливо и ревниво сж си пазили священнитѣ книги; но тѣй като въ списъка на Еврейскитѣ священни книги въпроснитѣ Апокрифически книги не фигуриратъ, то каквото и да е прѣимущество на тѣзи книги, те не могатъ да се считатъ за боговдѣхновени или канонически. Повече коментари сж излишни.

Но тукъ се подига въпросъ: Отъ гдѣ сж тѣзи книги и зашто се намиратъ тѣ въ таканарѣчения прѣводъ на Седемдесетѣтъ тълкователи? Въ отговоръ на този въпросъ обръщаме внимание първо на названието на тѣзи книги. Тѣ сж наричатъ *апокрифи***), която дума значи, книги небоговдѣхновени, неимѣюща право да фигуриратъ между обще-

приетитѣ канонически книги. Извѣстно е, че наскоро слѣдъ появяването на прѣвода на Седемдесетѣтъ въ Александрия, (този прѣводъ се е почналъ въ царуването на Египетския царъ Птоломея Филадельфа, около 280 г. прѣди Р. Х.), въ сѣдалището на учеността, почнали да се списватъ отъ учени евреи религиозни книги на Гръцки езикъ, които старитѣ евреи наричали изобщо *хагада*, „това що е говорено“ за разлика отъ *халака*, „това що е дадено като правило“, или авторитетния законъ, чрѣзъ който се управлява поведението. И това различие е много по-радикално и важно отколкото би се видѣло отъ етимологията на думитѣ. То е въ сжщностъ тѣй радикално и положително както онова между боговдѣхновено пророчество и признато творение на въображението, между Мойсеевия законъ и измислена поѣсть или легенда. Извѣстно, е че Гръцкия прѣводъ на Седемдесетѣтъ се е употребявалъ отъ Отцитѣ въ първитѣ вѣкове на Християнството, и тѣй като *апокрифическитѣ книги* на Ветхия завѣтъ сж фигурирали въ всичкитѣ стари ръкописи на този прѣводъ, то и Отцитѣ сж чели тѣзи книги съ благоговѣние. Когато обаче въ послѣдующитѣ врѣмена ученитѣ Отци сж рѣшили да съставятъ каталози на боговдѣхновенитѣ книги на Ветхия Завѣтъ, въпроснитѣ книги сж били изхвърлени изъ тѣзи каталози. Тѣй напримѣръ, Мелитонъ, епископъ Сардиский, прѣзъ второто столѣтие на християнската ера, дава като резултатъ на своето внимателно изучаване на този въпросъ сжщитѣ книги на Ветхия Завѣтъния Канонъ, които имаме сега въ Българската Библия, съ изключение на книгитѣ *Неемия*, *Естиръ* и *Плачъ Иеремиевъ*. Euseb. Hist. Eccles. IV, 26). Каталозитѣ на Оригена (Euseb. Hist. Eccles. VI, 2, 5), и на Иеронима (Prol. Galeat. in Opp. III), и на други отъ Отцитѣ, даватъ сжщественно сжщия списъкъ.

Кои и какви сж въпроснитѣ Апокрифически книги? Тѣ сж на брой 14: 1. *1 Ездра* 2. *2 Ездра*, 3. *Товитъ*, 4. *Юдитъ*, 5. *Притурени глави на книгата Естиръ*, които не се намиратъ нито на Еврейски нито на Халдейски, 6. *Мѣдростъ Соломонова*, 7. *Мѣдростъ Исуса сина Сирахова*. 8. *Варухъ*. 9. *Пѣсенъта на Тримата Свети Отроци*, 10. *Повѣстьта на Сусанна*, 11. *Повѣстьта за Погубването на Бела и Змѣя*.

*) Тукъ се ясно подразбиратъ таканарѣченитѣ Апокрифически книги на Ветхия Завѣтъ.

**) Тази дума е грѣцка и значи първоначално *скрити* и послѣ по отношение къмъ небоговдѣхновени книги, *лъжливи*, защото претевцията имъ на боговдѣхновенностъ не може да се докаже.

12. *Молитвата на Манасия, Царь Юдинъ*, 13. *Първа книга на Макавейтъ* и 14. *Втора книга на Макавейтъ*. Слѣднитѣ сж главнитѣ характеристики, принадлежащи на всичитѣ горѣ-спомѣнати книги.

1. Отсъствието на пророческия елементъ. Отъ начало до край тѣзи книги потвърдяватъ свидѣтелството на Еврейския историкъ Иосифа (*Ар.* 1, 8), че *скжпоуѣнното учение* на пророцитѣ бѣше прѣстанало слѣдъ скжочването на Ветхо-Завѣтния канонъ. (около 440 г. прѣди Р. Х.) Никой не говори подбужданъ отъ това, че му бѣше дошло слово Господне. Когато единъ писателъ си придава пророчески характеръ, той повтаря съ малки видоизмѣнения езика на по-старитѣ пророци, както въ *Варуха*, или зема едно просто прѣдсказание за текстъ на дисертация, както въ посланието на *Иеремия*, или пъкъ си играе произволно съ комбинации отъ сънища и символи, както въ 2 *Ездра*.

2. Въ свѣръзка съ това е и съвършенното изчезнуване на силата, що се бѣ показала въ поезията на Ветхия Завѣтъ. *Пѣсеньта на Тримата Отроци* притѣзва да има характеръ на псаломъ, и е вѣроятно прѣводъ на нѣкоя духовна пѣсень; но съ това изключение, формата на поезията съвършенно остѣтствува. До колкото писателитѣ сж дошли подъ влиянието на Гръцката култура, тѣ сж прихванали вкуса за риторическо украшение, което характеризираше Александрийската книжнина. Измислени слова ставатъ почти необходимии притурки на разказа на историка и повѣстѣта за единъ мъченикъ не се счита пълна освѣнъ ако (както и въ сѣтнешнитѣ жития на светиитѣ въ християнскитѣ прѣдания) страдалецътъ не изкаже нѣкакви си декламаторски думи противъ гонителитѣ (Виждъ *Пѣсень на Тримата Отроци* 3—22 и 2 *Макав.* гл. 7 и 8.)

3. Появяването, като частъ отъ текущата книжнина на врѣмето на фиктивни творения, почиващи или притежаващи да почиватъ на историческа основа. Възможно е щото това развитие на националния гений да е било отчасти резултатъ отъ плѣненіето. Еврейскитѣ плѣнници занесоха съ себе си репутацията на искусни пѣвци, и тѣ бивали канени да пѣятъ „Сионскитѣ пѣсни“ (Пс. 137). Испитването изкуството на тримата юноши въ 1 *Ездра* гл. 3 и 4, подразбира традиционно

вѣрвание, че онѣзи, които били произвеждани на почетни мѣста подъ Персийскитѣ царе, били забѣлѣжителни за дарби отъ подобенъ характеръ. Периодътъ на Плѣненіето съ страннитѣ му приключения, и далечността на свѣръзанитѣ съ него сцени, прѣдставиха обширно и привлекателно поле за въображението на такива разказвачи. По-нѣкога, както въ *Белъ* и *Змѣя* мотивътъ на такива повѣсти би билъ любовта за чудесното размѣсена съ чувството на прѣзрѣние, съ което Еврейнтѣ е гледалъ на идолопоклонеца. Въ други случаи, както въ *Товитъ* и *Сусанна*, повѣстѣта би придобила популярностъ отъ епическитѣ си тенденции. Въ повѣстѣта пъкъ за *Юдитъ* има вѣроятно пѣщо повече отъ живо участие въ историята на миналото. Книгата *Юдитъ* е единъ видъ исторически романъ, написанъ съ политическа цѣль. Подъ видъ на старитѣ Асирійски неприятели на Израила писателътъ закрилено напада Сирійскитѣ нашественици, противъ които се боряха неговитѣ съотечественици, възбуждайки ги, чрѣзъ една повѣстъ за измисленъ или традиционенъ героизмъ, да слѣдватъ примѣра на *Юдита*, както тя бѣ послѣдвала Яилина примѣръ. Специаленъ знакъ на отпадѣкъ въ честностъ и силата на разпознаване, е когато подобни списания се прокарватъ и приематъ като принадлежащи на дѣйствителната история.

4. Свободното упражненіе на въображението въ областта на историята докара израстването на чисто легендарна книжнина. Пълното развитие на тази книжнина стана, наистина, въ по-сѣтнешенъ периодъ. Апокрифическитѣ книги изобщо занимаватъ срднѣно мѣсто между В. Завѣтнитѣ апокрифи въ простотата и истинността имъ и дивитѣ прѣкалености на Талмуда. Както и да е, обаче, ние намираме въ тѣхъ зародишитѣ на пѣкои отъ баснословнитѣ прѣдания, що влияяха уметѣ на Евреитѣ въ врѣме на служителството на Господа нашего, и които отъ тогавъ въ нѣкои случаи сж се малко или много присѣдинили въ популярнитѣ вѣрвания на християнитѣ. Тѣй напримѣръ, въ 2 *Макав.* гл. 1 и 2 срѣщаме твърдението, че въ врѣме на плѣненіето, свещеницитѣ скрили свещенния огнь, и че този огнь билъ чудотворно подновенъ — че Иеремия, придруженъ отъ скинията и ковчега, отишелъ на „гората, дѣто се качилъ Моисей

за да види наслѣдното Божие,“ и тамъ ги скрилъ въ една пещеря заедно съ олтаря за кадението. Появяването на пророка Иеремия къмъ края на същата книга (гл. 14; 15), който пророкъ подава на Юда Макавея сабята съ която, като „даръ отъ Бога“ той щѣше „да порази неприятелитѣ,“ показва какво видно мѣсто е занимавалъ Иеремия въ народнитѣ прѣдания и надежди, и ни приготвя да разберемъ слуховѣтъ, които слѣдвали учението и дѣлата на Господа нашего, какво че „Иеремия или единъ отъ пророцитѣ“ се пакъ явилъ (Мат. 16; 14). Тѣй и риторическиятъ разказъ за Изхода въ *Мъдростъ Соломонова* гл. 16—19 показва съществуването на традиционна, полулегандарна история редомъ съ каноническата. Види се дѣйствително, че животътъ на Моисея възприелъ много и разни украшения. Формата, въ която се явява този животъ въ историята на Иосифа, споменуванитѣ въ словото на Стефана факти, които не се намиратъ въ Пѣтокнижието, намекътъ за Яния и Ямвриа (2 Тим. 3; 8), на борбата между Михайла и диавола (Иудино Посл. 9), на „камъка, що придружаваше“ Израйлянитѣ (1 Кор. 10; 4), всички свидѣлствуватъ за обширната популярностъ на полуапокрифическата история.

5. Като най-забѣлжителна характеристика на въпроснитѣ апокрифически книги и на периода, на който тѣ принадлежатъ е тенденцията да се прокарватъ лъжливи книги подъ булото на знаменити имена. Книгитѣ на *Ездра*, *прибавки* на книгата *Даниила*, писмото на *Варуха* и *Иеремия* и *Мъдростъта Соломонова* сж очевидно отъ този характеръ. Трудно е, намъ, наистина, да измѣримъ въ всѣки случай до каква степенъ писателитѣ на такива книги сж се били провинили въ дѣйствителна измама. Обичаятъ, обаче, да се пишатъ книги подъ фиктивни (измисляни) имена, е твърдѣ опасенъ обичай, както показва по-сетнѣшната история на Евреитѣ. Практиката се почти обраца на запаятъ. Всѣко подобно творение създава нова нужда, която трѣбва да се посрѣща съ ново прѣдложение, и по този начинъ прѣобладанието на апокрифическа книжнина става положителенъ знакъ на липсата на истинностъ отъ една страна и на способността за разпознаване отъ друга.

Славянската Библия е прѣводъ отъ Гръц-

кия прѣводъ на Седемдесетѣтъ и заради туй и въ нея фигуриратъ въпроснитѣ апокрифически книги. Но като се прави сега новъ прѣводъ по прѣпорѣка на Св. Синодъ на Българската Черква, този въпросъ трѣбва добръ да се обмисли и да се неповтаря погрѣшката на старитѣ некритически врѣмена.

Ако обаче Св. Синодъ настоява да се прѣведатъ въпроснитѣ книги, то нека се печататъ тѣ отдѣлно, а не съ Библията. Това, ни се види, ще бѣде най-благоразумно. Думата иматъ сега ученитѣ членове на избраната отъ Св. Синодъ комисия.

— *Евангелизаторска работа при Парижкото Всемирно Изложение.* — Евангелизаторскитѣ дружества въ Парижъ сж отворили Евангелска зала, № 59, Авню де ла Бурдонѣ (Salle Evangélique de la Porte Rapp, № 59, Avenue de La Bourdonnais), срѣщу единъ отъ входоветѣ на Изложението. Потрѣбнитѣ суми за изплащане тежкия наемъ сж събрани отъ подписки на приятели и съчувствители на евангелизаторското дѣло въ Франция и отъ нѣкои религиозни дружества. Тази зала е отворена всѣки денъ отъ 10 часа прѣдъ пладнѣ до 10 часа вечеръ. Молитвено събрание се държи всѣки денъ часа на 10 прѣдъ пладнѣ. Освѣнтъ тази има и друга зала отворена на Рю Роаялъ № 23 (Rue Royale № 23) гдѣто се държатъ събрания три пѣти на денъ. Нови Завѣти и части отъ Св. Писание ще се раздаватъ на посѣтителитѣ на Изложението, за която цѣль Британското и Чуждестранно Библейско Общество е дало на разположение на управителитѣ на горѣ споменатитѣ зали значително количество екземпляри отъ части на Новия Завѣтъ.

КНИЖНИНА.

Списания и вѣстници получени въ редакцията:

Родина, мѣсечно илюстрирано списание за литература и общественъ животъ. Год. II Кн. VI. София.

Медицинска Бесѣда, мѣсечно илюстрирано списание Год. VI. Книжка V. Видинъ.

Домашенъ Приятель, мѣсечно илюстрирано списание за наука, религия, промышленость и домакинство, Год. XII. Брой 6. София.

Вѣстници: „Нар. Права,“ „Новъ Вѣкъ,“ „Прѣпорѣкъ,“ „Народенъ Листъ,“ „Извѣстникъ,“ „Реформа,“ „Надежда,“ „Мода и Домакинство,“ „Пандесия,“ и др.